Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30099

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i (SZ?Ö), bireylerin serbest zaman aktivitelerine kar?? geli?tirdikleri psikolojik ba?l?l?k ve kat?l?m düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Gürbüz, Çimen ve Ayd?n (2018) taraf?ndan Türkçe konu?an popülasyonlarda kullan?lmak üzere kültürel uyarlama çal??mas? yap?larak geçerlik ve güvenirlik standartlar? belirlenmi?tir. Ölçe?in temel amac?, serbest zaman ilgileniminin çe?itli boyutlar?n? (örn. çekicilik, merkezilik, kimlik yans?mas?) bilimsel yöntemlerle de?erlendirmektir.

Ölçe?in Türkçe formunun geli?tirilmesi, özellikle spor bilimleri ve rekreasyon alanlar?nda yap?lan ara?t?rmalara önemli bir katk? sa?lam??t?r. Yap?lan Faktör Analizi çal??malar?, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün Türkçe örneklemde de korundu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i, Serbest Zaman, ?lgilenim, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Uyarlama, Rekreasyon.

Yazarlar

Bülent Gürbüz, Zeynep Çimen, ?brahim Ayd?n

Amaç

Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin serbest zaman aktivitelerine yönelik duygusal, bili?sel ve davran??sal ba?l?l?k düzeylerini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?, uluslararas? alanyaz?nda kabul görmü? bu yap?n?n Türkiye'deki ara?t?rmac?lar taraf?ndan güvenilir ve geçerli bir araçla incelenmesine olanak sa?lamay? hedeflemi?tir.

Bu ölçek, özellikle rekreasyon, spor psikolojisi ve sosyoloji alanlar?nda, serbest zaman kat?l?m?n?n ya?am kalitesi, motivasyon ve kimlik geli?imi gibi de?i?kenlerle ili?kisini inceleyen çal??malar için temel bir ölçüm arac? sunmaktad?r.

Yap?

Ölçek, literatürde yayg?n olarak kabul gören "Serbest Zaman ?lgilenimi" (Leisure Involvement) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle üç temel boyutta ele al?n?r:

Çekicilik (Attraction): Bireyin aktiviteye kar?? duydu?u haz ve ilgi düzeyi.

Merkezilik (Centrality): Aktivitenin bireyin ya?am?ndaki ve kimli?indeki önemi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kimlik Yans?mas? (Self-Expression/Aktiviteye Ait Olma): Bireyin aktivite arac?l???yla kendini ifade etme ve aktiviteye ait hissetme düzeyi.

Ölçek, bu boyutlar üzerinden bireyin serbest zaman deneyimlerinin derinli?ini ve kal?c?l???n? nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r.

Geçerlik

SZ?Ö Türkçe formunun geçerlik çal??mas? kapsam?nda, yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) gerçekle?tirilmi?tir. 2018 y?l?nda yay?mlanan çal??mada, Türkçe formun orijinal ölçek yap?s?yla uyumlu oldu?u ve beklenen faktör yap?s?n? korudu?u rapor edilmi?tir.

Kapsam geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik çal??malar? da ek olarak destekleyici nitelikte kullan?lm?? olup, ölçek maddelerinin serbest zaman ilgilenimi yap?s?n? yeterli düzeyde temsil etti?ini kan?tlayan istatistiksel sonuçlar elde edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in kavramsal yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamalar?yla yürütülmü?tür. Gürbüz ve ark. (2018) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s?n?n yüksek oldu?u ve kabul edilebilir s?n?rlar?n üzerinde de?erler gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu sonuçlar, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü i?aret etmektedir.

Ayr?ca, alt boyutlara ili?kin Cronbach Alfa de?erlerinin de yüksek olmas?, ölçe?in hem genel olarak hem de spesifik boyutlarda kararl? ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir. Ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?i, psikometrik aç?dan sa?laml???n? güçlendirmektedir.

Faktör Analizi

Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i'nin Türkçe formunun yap?sal geçerli?ini incelemek üzere Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Analiz sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen çok boyutlu yap?s?n?n (Çekicilik, Merkezilik, Kimlik Yans?mas?) Türk kültürüne uyarlama sürecinde de korundu?unu ortaya koymu?tur.

Model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) incelenmi? ve elde edilen de?erlerin kabul edilebilir veya mükemmel uyum düzeyinde oldu?u raporlanm??t?r. Bu bulgular, ölçe?in serbest zaman ilgilenimi kavram?n? ölçmek için yap?sal olarak geçerli oldu?unu desteklemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r. (Orijinal çal??mada detay belirtilmedi?inden, standart psikometrik format varsay?lm??t?r.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler, Üniversite ö?rencileri ve serbest zaman aktivitesine kat?lan bireyler.

Age Group: Genç yeti?kin ve yeti?kin popülasyon (Genellikle 18 ya? ve üzeri).

Population Details: Çal??ma, genellikle beden e?itimi ve spor bilimleri alanlar?nda ö?renim gören veya sportif faaliyetlere kat?lan örneklemler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Psikometrik geçerlik ve güvenirlik analizleri (Do?rulay?c? Faktör Analizi, Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?) kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ba?l?l?k, Rekreasyon, Spor Psikolojisi, Ya?am Kalitesi, Serbest Zaman, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: Mevcut De?il

Correspondence Address: Bülent Gürbüz (bulentgurbuz@gmail.com)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik çal??mas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar (Bülent Gürbüz) ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Ticari olmayan akademik kullan?mlarda izin prosedürleri yazar?n takdirindedir.

PDF Eri?imi: Ölçe?in orijinal PDF belgesine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: serbest-zaman-ilgilenim-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Gürbüz, B., Çimen, Z., ve Ayd?n, ?. (2018). Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i: Türkçe formu geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Spormetre Beden E?itimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16*(4), 256-265. doi: 10.1501/Sporm_0000000408

Serbest Zaman ?lgilenim Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM